

מקור המאמר בזהר פרשת ויגש דף רו ע"ב - רו ע"א
מעלת הניעור בחצות לילה

רְבִי יְהוּדָה וְרַבִּי יוֹסִי אָעָרְעוּ בְּכַפֵּר חֲנֹן. עַד דְּהוּוּ
יְתִבִי בֵּי אוֹשְׁפִיזֵייהוּ, אַתָּא חַד בַּר נָשׁ וְחַד
מִטּוּלָא דְחִמְרָא קָמִיהּ וְעָאל בְּבֵיתָא. אֲדַהְכִּי, אָמַר
רְבִי יְהוּדָה לְרַבִּי יוֹסִי, הָא תַּנִּינָן, דְּדוּד מְלָכָא הוּוּ
מִתְנַמְנֵם כְּסוּם, וְשִׁינְתִּיהּ זַעִיר, הֵיךְ הָוּה קָם בְּפִלְגוּת
לִילְיָא. הָאִי שְׁעוּרָא זַעִיר אִיהוּ וְלֹא הָוּה אַתְעַר
אֲפִילוּ בְּתַלְתּוֹת לִילְיָא.

אָמַר לִיהּ, בְּשַׁעְתָּא דְעָאל לִילְיָא, הָוּה יְתִיב עִם כָּל
רְבֵרְבֵי בֵיתִיהּ וְדַאִין דִּינָא, וְעָסִיק בְּמִלֵּי
דְאֻרֵייתָא. וְלִבְתַּר הָוּה נָאִים שִׁינְתִּיהּ עַד פִּלְגוּת
לִילְיָא, וְקָם בְּפִלְגוּת לִילְיָא וְאַתְעַר, וְאַשְׁתַּדַּל
בְּפוֹלְחָנָא דְמֵאֲרִיָּה, בְּשִׁירִין וְתוֹשְׁבַחָן.

אֲדַהְכִּי אָמַר ^(דף רו ע"א) הַהוּא בַר נָשׁ, וְכִי הָאִי מְלָה
דְקֵאמְרִיתוּ, הֲכִי הוּא. רָזָא דְמְלָה הֲכָא,
דְהָא דוּד מְלָכָא חֵי וְקָיִים לְעֵלָם וְלְעֵלְמֵי עֲלָמִין. וְדוּד
מְלָכָא הָוּה נָטִיר כָּל יוֹמוֹי דְלֹא יִטְעֵם טַעַם מִיתָה.
בְּגִין דְשִׁינְתָא חַד מְשַׁתִּין בְּמִיתָה אִיהוּ. וְדוּד בְּגִין

וְקָיִים לְעוֹלָם וְלְעוֹלְמֵי עוֹלָמִים, וְדוּד הַמְלָךְ הָיָה שׁוֹמֵר כָּל יָמָיו שְׁלֵא יִטְעֵם טַעַם מִיתָה, מִשּׁוּם
שֶׁהִשְׁנָה אֶחָד מְשֻׁשִׁים בְּמִיתָה הִיא, וְדוּד, מִשּׁוּם מְקוּמוֹ שֶׁהוּא חֵי, לֹא הָיָה יֹשֵׁן אֲלֵא שְׁשִׁים

רְבִי יְהוּדָה וְרַבִּי יוֹסִי נִפְגְּשׁוּ
לְכַפֵּר חֲנֹן. בְּעוֹדָם יוֹשְׁבִים
בְּבֵית מְלוֹנָם, בָּא אִישׁ אֶחָד,
וּמִשָּׂא שֶׁל חֲמוּר לְפָנָיו,
וְנִכְנַס לְבֵית. בֵּין כֶּף אָמַר
רְבִי יְהוּדָה לְרַבִּי יוֹסִי, הֲנֵה
שָׁנִינוּ שְׁדוּד הַמְלָךְ הָיָה
מִתְנַמְנֵם כְּמוֹ סוּס וּשְׁנָתוֹ
מוֹעֲצוּת, אִיךְ הָיָה קָם בְּחֻצוֹת
הַלְיָלָה, הַשְׁעוּר הַזֶּה הוּא
קָטָן, וְלֹא הָיָה מִתְעוֹרֵר אֲפִלוּ
בְשִׁלִּישׁ הַלְיָלָה?.

אָמַר לוֹ, בְּשַׁעָה שְׁנִכְנַס
הַלְיָלָה, הָיָה יוֹשֵׁב עִם כָּל
גְּדוּלֵי בֵיתוֹ וְדָן אֶת הַדִּין
וְעוֹסֵק בְּדַבְרֵי תוֹרָה, וְאַחַר
כֶּף הָיָה יֹשֵׁן שְׁנָתוֹ עַד חֻצוֹת
הַלְיָלָה, וְקָם בְּחֻצוֹת הַלְיָלָה
וּמִתְעוֹרֵר, וּמִשְׁתַּדַּל בְּעִבּוּדַת
רְבוּנוֹ בְּשִׁירִים וְתוֹשְׁבַחוֹת.

בֵּינָתַיִם אָמַר הָאִישׁ הַהוּא,
וְכִי הַדְּבָר הַזֶּה שְׂאֵתָם
אוֹמְרִים הוּא כֶּף? סוּד הַדְּבָר
יֵשׁ כָּאֵן, שֶׁהֲנֵה דוּד הַמְלָךְ חֵי

שְׁלֵא יִטְעֵם טַעַם מִיתָה, מִשּׁוּם
לֹא הָיָה יֹשֵׁן אֲלֵא שְׁשִׁים

דְּוֹכַתִּיהָ דְּאִיהוּ חַי, לָא הָוּה נָאִים אֲלָא שְׂתִינֵינּוּ נְשָׁמִי.
 דְּעַד שְׂתִינֵינּוּ נְשָׁמִי חָסֵר חַד, אִיהוּ חַי. מִתְּמָן וּלְהִלָּאָה,
 טַעֲמִים בְּרַ נְשָׁ טַעֲמָא דְּמוֹתָא, וְשִׁלִּיט בֵּיהּ סְטֵרָא
 דְּרוּחַ מְסֵאבָא.

וְדָא הָוּה נְטִיר דְּדוּד מְלָפָא, דְּלָא יִטְעֵם טַעֲמָא
 דְּמוֹתָא, וְשִׁלִּיט (ס"א דְּלָא יִשְׁלִיט) בֵּיהּ סְטֵרָא
 דְּרוּחָא אַחְרָא, בְּגִין דְּשְׂתִינֵינּוּ נְשָׁמִי חָסֵר חַד, אִיהוּ רוּא
 דְּחַיִּים דְּלֵעִילָא. עַד שְׂתִינֵינּוּ נְשָׁמִי, דְּאִינוּן שְׂתִינֵינּוּ (ד"א ל"ג
 חָסֵר חַד נְשָׁמִי) נְשָׁמִי עֲלָאִין, וְאִילִין רוּא דְּלֵהוּן, דְּתִלְיִין
 בְּהוּן חַיִּי וּמְכָאן וּלְתַתָּא, רוּא דְּמוֹתָא הוּא.

וְעַל דָּא, דְּדוּד מְלָפָא הָוּה מְשַׁעַר שְׁעוּרָא דְּלִילָא,
 בְּגִין דְּיִתְקַיֵּים בְּחַיִּים, דְּלָא יִשְׁלוּט בֵּיהּ טַעֲמָא
 דְּמוֹתָא. וְכַד אֲתַפְּלִיג לִילָא, הָוּה דְּדוּד מְתַקֵּיִם
 בְּאַתְרֵיהּ. בְּגִין דְּכַד אֲתַעַר פְּלַגוּ לִילָא וְכַתְרָא
 קַדִּישָׁא אֲתַעַר, בְּעָא דְּלָא לְאַשְׁכַּח לִיהּ לְדוּד
 מְתַקְשֵׁר בְּאַתֵּר אַחְרָא, בְּאַתֵּר דְּמוֹתָא.

בְּגִין דְּכַד אֲתַפְּלִיג לִילָא וְקַדוּשָׁה עֲלָאָה אֲתַעַר,
 וְכַר נְשָׁ דְּנָאִים בְּעַרְסִיָּה וְלָא אֲתַעַר לְאַשְׁכַּחָא
 בִּיקְרָא דְּמֵאֲרִיָּה. הָא אִיהוּ אֲתַקְשֵׁר בְּרוּא דְּמוֹתָא
 וּמְתַדַּבֵּק בְּאַתֵּר אַחְרָא, וְעַל דָּא דְּדוּד מְלָפָא הָוּה
 קָאִים לְאַשְׁכַּחָא בִּיקְרָא דְּמֵאֲרִיָּה תְּדִיר. חַי לְגַבִּי חַי,

מְתַעוּרְרָת, וְאָדָם שְׁיִשָּׁן בְּמִטָּתוֹ וְלֹא מְתַעוּרְרָ לְהַשְׁגִּיחַ בְּכַבוֹד רַבּוֹנוֹ, הִנֵּה הוּא נִקְשֵׁר בְּסוּד
 הַמּוֹת, וְנִדְבֵק לְמָקוֹם אַחֵר, וְעַל כֵּן דְּדוּד הַמְּלָךְ הִיָּה עוֹמֵד לְהַשְׁגִּיחַ בְּכַבוֹד רַבּוֹנוֹ תָּמִיד, חַי

נְשִׁימוֹת, שְׁעַד שְׁשִׁים
 נְשִׁימוֹת חָסֵר אַחַת הוּא חַי,
 מְשֵׁם וְהִלָּאָה טוּעֵם אָדָם טַעֲם
 מִיתָה וְשׁוֹלֵט בּוֹ הַצַּד שֶׁל
 רוּחַ הַטְּמָאָה.

זֶה הָיָה שׁוֹמֵר דְּוֹד הַמְּלָךְ,
 שְׁלֹא יִטְעֵם טַעֲם שֶׁל מִיתָה,
 וְשׁוֹלֵט (שְׁלֹא יִשְׁלֵט) בּוֹ צַד שֶׁל
 רוּחַ אַחֲרָת, מְשׁוּם שְׁשִׁים
 נְשִׁימוֹת חָסֵר אַחַת הוּא
 הַסּוּד שֶׁל הַחַיִּים שֶׁלְמַעְלָה,
 עַד שְׁשִׁים נְשִׁימוֹת שֶׁהֵם
 שְׁשִׁים [חָסֵר נְשִׁימָה אַחַת]
 נְשִׁימוֹת עֲלִיוֹנוֹת, וְאֵלּוּ
 הַסּוּד שֶׁלְהוֹן, שֶׁהַחַיִּים
 תְּלוּיִים בָּהֶם, וּמְכָאן וּמִטָּה
 הוּא סוּד הַמּוֹת.

וְעַל כֵּן דְּדוּד הִיָּה מְשַׁעַר אֵת
 שְׁעוּר הַלִּילָה כְּדִי שְׁיִתְקַיֵּים
 בְּחַיִּים, שְׁלֹא יִשְׁלֵט בּוֹ טַעֲם
 הַמּוֹת, וְכִשְׁנַחֲלֵק הַלִּילָה הִיָּה
 דְּדוּד עוֹמֵד בְּמָקוֹמוֹ, מְשׁוּם
 שְׁכַאֲשֵׁר מְתַעוּרְרָ חֲצוֹת
 הַלִּילָה וְהַכְּתָר הַקְּדוּשׁ
 מְתַעוּרְרָ, צְרִיךְ שְׁלֹא יִמָּצֵא
 אֵת דְּדוּד קְשׁוּר בְּמָקוֹם אַחֵר,
 בְּמָקוֹם הַמּוֹת.

מְשׁוּם שְׁכַאֲשֵׁר נַחֲלֵק הַלִּילָה
 וְהַקְּדוּשָׁה הַעֲלִיוֹנָה

וְלֹא נָאִים בְּשִׁינְתָא לְטַעְמָא טַעְמָא דְמוֹתָא. וּבְגִין כֶּךָ,
 הָיָה מִתְנַמְנֵם בְּסוּס שְׁתִּין נִשְׁמִי, וְלֹא בְשִׁלְמוֹ.
 אַתּוּ רַבֵּי יְהוּדָה וְרַבֵּי יוֹסִי וְנִשְׁקוּהָ, אָמְרוּ לֵיהּ, מַה
 שָׁמְךָ. אָמַר לְהוֹן, חֲזַקְיָה. אָמְרוּ לֵיהּ, יִתְיַיֶּשֶׁר
 חֵילְךָ וְיִתְתַקַּף אוֹרֵייתְךָ.
 שָׁמְךָ? אָמַר לָהֶם, חֲזַקְיָה. אָמְרוּ לוֹ, יִישֶׁר כַּחַךְ וְתִתְחַזַּק תּוֹרַתְךָ.
 אֵצֶל חֵי, וְלֹא נִרְדָּם בְּשָׁנָה
 לְטַעַם טַעַם הַמּוֹת, וּמִשּׁוּם כֶּךָ
 הָיָה מִתְנַמְנֵם כְּמוֹ סוּס,
 שְׁשִׁים נְשִׁימוֹת, וְלֹא
 בְשִׁלְמוֹת.
 בָּאוּ רַבֵּי יְהוּדָה וְרַבֵּי יוֹסִי
 וְנִשְׁקוּהוּ. אָמְרוּ לוֹ, מַה
 שָׁמְךָ? אָמַר לָהֶם, חֲזַקְיָה. אָמְרוּ לוֹ, יִישֶׁר כַּחַךְ וְתִתְחַזַּק תּוֹרַתְךָ.

ספר אור הזהר (עמוד 116)

יב) אם תחסר החכמה אמתית תמות הנפש מיתה משנה הכרת תפירת הנפש ההיא עונה בה אף אם יש אלקים אתך ראוי לך שתחשב כי החכמה הוא מוזן הנפש, ואם תחסר החכמה היא חכמה אמתית, תמות הנפש מיתה משנה, הכרת תפירת הנפש ההיא עונה בה. ואם לא תחסר החכמה האמתית ממה, אז תחיה, כי עליה נאמר כי הוא חייך וארץ ימיה.
 דע, כי המניעות ההוא, מצד היצר הרע הממית החיים, והאלקים יביאהו במשפט על שלא בחר בחיים, ובצירוף זה בלבד, לא ימנע מונעים כלל מלבקש חכמה, שאתה יודע המונעים הנזכרים, אלו בקשו למנע ממה מוזן גופך לא היית סובל אלא היית צועק להקדוש ברוך הוא ולבריות לפרנסה וגם היית בורח מהעיר לעיר ואולי היה לך באפשר לפרח באויר היית פורח, וכל זה כדי לבקש מונע מכל צד ופנה, וכל זה לקיום הגוף הנמשך אחר היצר, כל שבן וקל וחמר לקים הנפש, ואולי יעורר השם יתברך בזה הצורך השכלי לקבלו ולהאמינו ולהמשיך אחריו בכל יכלתך, דע לך שלא ימנעך שום מונע הן עני הן גלות.
 (ספר הפליאה דף ג' עמוד ג')

יג) עקר קניות דבקות הבורא ברוך הוא כשהוא לומד דברי הזהר בשמחה

פי ידוע הוא, שעקר קניות דבקות הבורא ברוך הוא באין ממש ובשמחה, הוא בא מלמוד דברי הזהר, בדאיתא (תקוני זהר בהקדמה דף ג'): כד אית בישראל משפילים, מאלין דאתמר בהון (דניאל יד ג) והמשפילים יזהירו בזהר הקוע, דא דאתקרי ספר הזהר, דינדעין למפלח למאריהון, ולאפקא אזכרות דשמחון דקודשא בריך הוא ושכינתיה בכונה.
 (דמשק אליעזר בהקדמה דרך הקדש אות יא)

יד) כל מי שמתחיל ללמד בדברי זהר הקדוש, נותנים לו מאת השם יתברך חזק גדול משני עולמות מעולם עליון ומעולם הזה בסוד פי ב"ה הוי"ה צור עולמים

אלא יש לרמז שהכונה שלו היה כדי שיתחזק כל בר ישראל ללמד בזהר הקדוש אף שיעבר עליו כמה נסיונות להפריד אותו חלילה מללמד בזהר הקדוש, וכן אם עבר עליו כמה נסיונות מבני אדם המגשמים בחמר שלהם שהם ליצני הדור רחמנא ליצלן, והוא יושב ביניהם בשושנה בין החוחים, בדאיתא פיוצא בו בשושנה בין החוחים בשושנה דא כנסת ישראל דאיהי בין אוכלוסא פורדא בין בובין, על כן לזה מרמז בפתחת מאמר רבי חזקיה, והוא לשון חזק, כדי שיתחזק בעל נפש מישראל הרוצה לדבק בדבקות הבורא ברוך הוא (ובא להשמיענו בלשון רבי חזקיה, שכל מי שמתחיל ללמד בדברי זהר הקדוש הזה, או שיבוא איזה איש כשר לפרש איזה מאמרי הזהר, לזה האיש נותנים לו מאת השם יתברך חזק גדול משני עולמות, מעולם עליון ומעולם הזה, בסוד פי ב"ה הוי"ה צור עולמים, וזהו אותיות 'חז"ק י"ה', שהאיש הזה פתח ואמר בסיעתא דשמיא, אף על פי שגראה לו במקצת איזה פעמים שהוא בשושנה בין החוחים, אל ישגיח על זה, חזק ונתחזק בכח האין סוף ברוך הוא וברוך שמו) על ידי דברי הזהר הקדוש, אף על פי שהוא יושב בין החוחים בכמה נסיונות וליצני הדור, אף על פי כן חזק ואמץ ואל תשמע להם.
 (דמשק אליעזר בהקדמה דרך הקדש אות יב)